

Från Cellatex till Moulinex

- ett utbrott av öppet socialt våld

1999 lade Lear Corporation ner sin fabrik för sätestillverkning till Volvos personbilar i Bengtsfors, Dalsland. Volvo hade själva ägt fabriken fram till 1992 då de sålde den till Lear Seating. Året efter drev den nya ledningen igenom bygget av en ny monteringsbana som skulle effektivisera monteringen. Ackorden ändrades och flextiden togs bort, samtidigt som småpauser och andra porer i arbetsdagen skrapades ihop till två kvartsraster. Dessutom skulle 96 arbetare sparkas. I juli presenterade ledningen ett papper där det stod att facket godkände omorganiseringen och uppsägningarna. Klubben sade dock nej och istället för 96 uppsägningar blev siffran 156. Samtidigt beordrades övertid, något ingen ställde upp på. Istället fick ledningen rekrytera tjänstemän från anläggningen i Trollhättan för att montera säten på kvällar och helger. Detta blev ohållbart och ledningen återanställde de sparkade arbetarna. Istället skulle de dra in de fria arbetskläderna, vilket fick 400 av de dryga 800 arbetarna att skriva under ett brev som kallade Lear för "skitföretag". En av cheferna uttryckte att Bengtsforsanläggningen kunde ha varit en mönsterfabrik men att den inte var det på grund av arbetarnas inställning.

Sommaren 1997 började Lear att diskutera en eventuell flytt av sätestillverkningen till Thailand, samtidigt som man byggde en ny syfabrik i Portugal. Under tiden förhandlades det med Volvo om sätena till den nya S80-modellen - för säkerhets skull varslades 520 arbetare om uppsägning. Sätestillverkningen hamnade dock till slut i Bengtsfors.

I mars 1999 kunde Bengtsforsborna läsa i tidningen att Lear i hemlighet hade tagit över en monteringshall inne på Volvo-Torslanda och att Manpower rekryterade montörer. Dessutom kom en varning från tyska metallfacket att Lear rekryterade folk i Tyskland för arbete i Göteborg. Senare samma dag informerades de 860 arbetarna om situationen.

När Lear tillslut flyttade tågade uppemot 10 000 Bengtsforsbor, i stort sett 100-procentig uppslutning, genom staden. De amerikanska chefernas omdöme om Bengtsforsarbetarna var att de var en samling lata kufar som hellre jagade älg än arbetade över. (Källa: DN 011006) "Det skar sig med andra ord ganska rejält i kulturkrocken mellan den inträngande amerikanska management-filosofin och arbetarnas "bruksanda" med deras många gånger långa yrkeserfarenhet och traditionella livssammanhang."

Volvos hårda rationaliseringskrav på sina underleverantörer har de senaste åren drabbat tusentals arbetare i Bengtsfors, Färgelanda och Tanumshede. Antalet arbetare har ökat på Torslanda, för vad det gäller till exempel sätestillverkningen så var det bara sömnaden som flyttade utomlands, till Polen, Thailand och Portugal.

På den nya Torslanda-fabriken blev uppstartstiden kaotisk. Amerikanska chefer gick runt i headset och trackaserade arbetarna. Folk sparkades på plats, andra gick självmant. Personalomsättningen var skyhögt och sabotage och våld, både mot chefer – t ex blev en av de amerikanska cheferna misshandlad på krogen av en förbannad Lear-arbetare - och mellan arbetare, var vanligt. Även på Trollhättan-fabriken fanns stora problem för företaget. T ex var 20 procent av arbetarna sjukskrivna under september 2001, vilket fick företaget och facket att enas om en närvarobonus på 1000 kr efter inspiration från Torslanda, en bonus som inte heller den gav önskad verkan utan slopades inom kort.

Året efter Lears flytt från Bengtsfors drabbades arbetarna vid en annan gammal bruksort, stålarbetarna i Degerfors. Här handlade det om att ledningen ville flytta produktionen till England där större anläggningar fanns, tillsammans med högsta ledningen. Motivet var stordriftsfördelar, även om facket hävdade nationalism och politiska motiv.

Förra året var det dags för däckarbetarna i Småländska Gislaved. Ägarna, tyska Continental, fick EU-bidrag och skattesubventioner för att etablera sig i Portugal. Nedläggningen drabbade även här den största arbetsköparen i centralorten för en landsbygdsregion, som trots allt inte ligger alltför långt från storstan (Gislaved ligger ca 150 km och Bengtsfors ca 200 km från Göteborg). Även denna fabrik gjorde relativt högre vinst än storföretag som t ex Volvo.

Arbetarnas reaktioner på stängningen av sin arbetsplats har varit relativt blygsamma – utan att moralisera – om man jämför med t ex de franska arbetarna som berättas om i följande artikel. Och då har ändå situationen "på pappret", om man får vara lite ytlig och svepande, varit liknande; dominerande fabriker i centralorter på landsbygden, där alternativa arbetsmöjligheter varit förhållandevis få, där arbetare i hög grad har egna villor och bilar, där ofta båda familjeförsörjarna arbetar på fabriken osv. Kamp har dock förekommit: sabotage, eller åtminstone mindre fokus på kvalitet, (sjuk-) frånvaro, protestdemonstrationer som engagerat hela samhället, Gislaveds-arbetarna arrangerade bussresor tillsammans med Industrifacket till Hannover, Tyskland, där högsta ledningen satt – där de sammanstrålade med drabbade kollegor från Österrike – med mera.

Men om vi ska vara personliga så slår oss ändå den klara skillnaden i kampmetod mellan de svenska arbetarna och klasskamraterna i Frankrike. När varken lagar eller fackliga avtal utgör något hinder för fabriksnedläggningarna så

återstår endast det direkta klassmotståndet som motvikt till kapitalets härjningar. Den höga fackliga anslutningsgraden, parlamentariska vädjanden och symboliska protester har visat sig tandlösa och otillräckliga. Låt oss hoppas att inspirationen därifrån når arbetare här och att kommande omorganiseringar (läs: nedläggningar av våra arbetsplatser, våran utkomst) möts av hårdare kamp från arbetarnas sida, en kamp som i sig bär fröet till än mer avancerad kamp, på sikt en revlutionär kamp som utmanar klassamhället och i processen skapar ett alternativ, socialism.

riff-raff, augusti 2002

Sedan två generationer tillbaka har de franska arbetarna blivit vana vid omflyttningar av den ekonomiska verksamheten - främst verkstadsindustrierna - från storstäderna (speciellt från Paris' industriförorter) till landsbygden. Under en tid var detta väldigt profitabelt för företagen; mekaniseringen av jordbruket "befriade" stora mängder lantarbetare (1945 levde mer än 30 procent av befolkningen av jordbruk och inte ens 10 procent 20 år senare - idag 5 procent). Lönerna var lägre (då fullt lagligt), så mycket som 30 procent lägre än i Paris, och småstäderna, de lokala myndigheterna och staten gav rikliga stimulansåtgärder. Företagen kunde spekulera i den befriade stadsmarken och det var under en tid även lättare engagera ny arbetskraft för utsugning; även om arbetsförhållandena och lönerna inte var speciellt bra, var de ofta bättre än lantarbetet för denna landsbygdsbefolkning som inte var vana vid industriarbete; än viktigare, dessa arbetare och deras familjer kunde stanna kvar i närheten av sin födelseort. Dessa ekonomiska omfördelningar ledde inte till något motstånd eftersom det var enkelt att hitta ett nytt arbete i de större städer som övergivits av industrin, och arbetslöshetsnivån var låg.

Det är viktigt att betänka det faktum att med medelstora industrier på landsbygden som byggts på 50-talet, ofta den enda fabriken och de enda arbetstillfällena i regionen, vore en stängning en lokal katastrof, inte bara för arbetarna utan även för underleverantörerna och för större delen av befolkningen (distributions- och de administrativa sektorerna). Vi måste även betänka att fransmän i allmänhet är väldigt motvilliga till att flytta, inte bara för att de håller fast vid sin födelseort. Vad som förstärker motståndet mot all slags flytt är det faktum att de flesta landsortsarbetarna, som efter decennier tänker att den lokala industrin kommer att vara för evigt, har lyckats skaffa sig ett eget hus med trädgård, och en sorts relativ bekvämlighet, vilket även innebär regelbundna avbetalningar på lånen, något som kräver en regelbunden lön. Stängningen av en lokal industri i en region där det ofta inte finns några andra industrier eller i de avindustrialiserade regionerna betyder långt mer än en förlust av jobbet och utgör en tämligen explosiv mix som frampressas av de komplexa reaktionerna mot den så smärtsamma omvandlingen av livet för de drabbade arbetarna.

Landsbygden ger samma möjligheter som u-länderna

Kapitalismens utveckling, som erbjöd lokalt arbete för de lantarbetare som sparkats från de mekaniserade lantbruken i den omlokaliserade industrin, var redan den en konsekvens av världskonkurrensen. Samma möjligheter som erbjuds av de underutvecklade länderna, och de låga kostnaderna för alla typer av de utökade transportmedlen, tvingar samma företag att leta efter andra omlokaliseringar över hela världen. De kunde inte undkomma konsekvenserna av tredje världens industriella utveckling som kunde översvämma de mer utvecklade länderna med billiga varor: antingen måste de leta efter billigare arbetskraft utomlands eller så måste de göra stora investeringar i nya maskiner. För kapitalisterna var det ofta en omöjlig situation: de kunde inte påtvinga arbetarna de produktionsvillkor som användes i de fattiga länderna både på grund av arbetslagarna och på arbetarnas motstånd, det vore ofta svårt att investera i nya maskiner (och ibland omöjligt på grund av sina konkurrenskraftiga priser) eftersom de på grund av detta skulle hamna hos bankerna och/eller rikare företag. På det ena eller andra sättet betyder lösningarna i kapitalistiska termer vad som brukar kallas omstruktureringar, till exempel avskedanden och en stängning av de mindre produktiva eller förbättringsbara fabrikerna; detta kunde även innebära konkurs och en total stängning av alla fabrikerna. Arbetarna var alltså totalt underkastade de kapitalistiska imperativen. Ställda inför en sådan situation försöker arbetare allt mer våldsamt att försvara sina arbetsvillkor och sin levnadsstandard. Det är ingen slump att alla hot om tillgripande av våld eller våldanvändning vid industrikonflikter har förekommit i avlägsna eller väldigt krisdrabbade industriregioner.

En annan sak vi måste peka på för att kunna förklara detta nya fenomen med kampmetodernas utveckling i klasskampen är den avgörande mentalitet hos landsortsbefolkningen som traditionellt varit tämligen konservativ; det var en del av idén bakom omlokaliseringarna, att anställa fogliga och respektfulla arbetare med agrikulturella traditioner. Denna situation var särskilt tydlig i västra Frankrike där de flesta Moulinex-fabrikerna var lokaliserade. Som de nationella och lokala politikerna har påstått spelat en roll i dessa smidiga omflyttningar av de industriella och ekonomiska verksamheterna och i garantin för vissa sociala förmåner - först och främst möjligheten att stanna kvar i sitt eget område, så fanns det en envis tro på möjligheterna för det politiska och arbetsmarknadssystemets påverkan på den ekonomiska utvecklingen. Men lite i taget försvann denna tro genom de många försöken att anpassa produktionsprocessen till trycket från världsekonomin, vilket betydde en gradvis förlust av förmånerna, hårdare arbetsvillkor och slutligen olika marginella nedskärningar av personalen (förtidspensionering, bruket av tillfälliga eller deltidsarbeten, att inte ersätta arbetare som slutat, etc.) och en ökad känsla av osäkerhet. Alla förklaringar - referenser till europabygget eller till världshandeln - förstods som en yttre oundviklig ondska mot vilken all politisk och facklig makt var verkningslös. Så, den konkreta erfarenheten visade att alla tidigare medlingsmöjligheter i den ekonomiska verksamheten och dess samhälleliga konsekvenser var helt meningslösa. De flesta arbetarna här vid centrum av den ekonomiska tumulten var tvingade att slåss till sista blodsdroppen.

Detta är vad en kvinnlig gräsrotsarbetare vid Moulinex uttryckte: "Jag kommer inte att rösta i presidentvalet. Jag kommer att skicka tillbaka röstkortet skrivet med röda bokstäver: uMoulinex. Inget kan fortsätta så här ändå. Andra arbetare kommer att följa efter oss. En dag kommer vi att se en explosion. Om en sådan eventuell händelse kan jämföras, kommer maj '68 att likna ett skämt." Detta låter inte som ett hot utan snarare som ett påstående om en inte på något sätt ovanlig situation i Frankrike under senare år och som accelererat under den senaste tiden. Vi kan fundera kring om detta öppna våld som startade i juli 2000 på Cellatex' textilfabrik i en avlägsen del av norra Frankrike: det var till största delen medias roll, vilka hade blundat för en mängd liknande händelser som inträffat tidigare, och som var förpliktade att spegla den härskande klassens och deras hjälptruppers plötsliga bryderier när de ställts inför ett plötsligt utbrott av våld inom industrin. Men under de föregående åren hade arbetarnas reaktioner mot fabriksnedläggelser eller omstruktureringar och de därpå följande uppsägningarna - spontant, eller mer eller mindre motvilligt organiserat av facket - inneburit ett visst mått av våld (sit ins på fabriker och kontor, officiella ockupationer av byggnaderna, strejkvakter för att förhindra att de flyttade maskiner eller varor, inlåsning av chefer eller ansvariga politiker, järn- och motorvägsblockader, avbrytande av företagsråds-, styrelse- och medlingsgruppsmöten, etc.). Även inneslutna i och ibland organiserade av facket genom i förebyggande syfte utvalda arbetare, ibland spontant men snabbt kontrollerade, avslöjar alla dessa aktioner att de vanliga lagliga kampmetoderna var maktlösa mot de ekonomiska konsekvenserna av världshandeln på den fria marknad som vanligen förespråkas. Trycket från denna nivå av våld för att tvinga företaget, de lokala och nationella myndigheterna och staten att "göra något" antingen mot stängningen eller för bättre förmåner i uppsägningsfallen (mer pengar, bättre omskolningsvillkor, nya anställningar på andra företag).

Om sådana möjligheter med hjälp av staten tidigare har kunnat fungera blev det, lite i taget, allt svårare när den ekonomiska krisen åter drog fram och erbjöd en passande lösning åt fabriksarbetarna. De flesta av dem hade tidigare känt sig förpliktade att motvilligt acceptera de villkor som påtvingats dem av "sambandsplanerna" (the social plans) som nämndes tidigare - hotet om en definitiv stängning i de medvetet spridna konkursryktena - tillsammans med en ständig osäkerhet, som orsakade ett ökat missnöje som lätt kunde växa till ett radikalare våld. Målet för arbetarnas kamp var inte mot en "oundviklig" stängning, något de visste efter alla de förhållningar som syftade till att försvaga deras stridbarhet, utan för att få mer pengar för uppsägningarna. Liksom i fallet med Cellatex-arbetarna, hotade arbetarna vid en av Moulinex' fördömda fabriker att spränga den i luften under parollen: "Du fric ou boum" ("pengar eller pang").

I Frankrike kan en uppsagd arbetare vanligtvis få ett skadestånd som regleras av "kollektivavtalet" (the collective work agreement) från sin arbetsköpare. Dessa lagliga rättigheter kan summeras enligt följande:

- * Inget alls för tillfälliga/bemannings-, deltids-, säsongs- eller fastanställda arbetare med färre än två års "tjänsteålder" (seniority)
- * 1/10 av månadslönen för varje arbetsår efter två års "tjänsteålder"
- * 1/15 av månadslönen utöver dessa 1/10 efter tio års "tjänsteålder"
- * En del kollektivavtal kan ge mer än dessa lagliga skadestånd

Eftersom Cellatex-arbetarna fick F80 000 utöver de lagliga skadestånden, efter att ha hotat spränga fabriken i luften i juli 2000, blir denna summa (ungefär ett års minimilön), för alla arbetare som inte betänker sin status, illegalt, standard för uppsagda arbetares krav. Efter Cellatex har fler än tio mindre fabriker under ett år använt samma hot för att få mer pengar vid uppsägningar och löften om omskolning och nya arbeten. Den senaste i raden var en annan textilfabrik nära Lille (spinnerifabriken Mossley vid Hellemes, 123 arbetare) där en del av fabriken brändes ner och där arbetarna började bränna material på gatan. Efter 71 dagars kamp och en sit in fick de ungefär lika mycket som Cellatex-arbetarna fått ett år tidigare.

Viktigare och mer komplicerat

Samtidigt som situationen vid Moulinex mer eller mindre var den samma som vid dessa exempel, var den ändå mer komplicerad och viktigare. De senaste konflikterna kring "omstruktureringar" och stängningar av större företag löstes antingen inom koncernen (t ex. det multinationella Danone som stängde några kakfabriker i Lu), eller genom statsintervenering för att garantera nya anställningar (t ex. flygbolaget AOM - Air Liberte) eller genom ett totalt uppköp av ett annat företag (alla Marks & Spencers-affärer köptes av Galeries Lafayette med löfte om återanställning för alla). Vi kan alltså se skillnaden i hur stängningarna behandlats beroende på företagets storlek och möjligheten att innesluta kampen i de lagliga ramarna så länge som det finns någon slags lösning för arbetarna att slippa uppsägningar, även om de motvilligt måste acceptera en sänkning av sina tidigare arbetsförhållanden.

Moulinex var inget litet företag, men inte heller multinationellt. Från början ett familjeföretag som startats för mer än 70 år sedan, som hade vuxit under de trettio år av kapitalistiskt välstånd efter 50-talet till att bli ledande inom hushålls- och köksutrustning i Frankrike. Företaget använde sig av de möjligheter vi nämnde tidigare för att lokalisera sina fabriker på landsbygden och de flesta av dem i västra Frankrike, just i ett konservativt område med en historia av katolska influenser. Diskussionerna inom kapitalist- och fackföreningsmiljön anklagade familjeföretaget för att inte ha moderniserat sig tillräckligt tidigt för att kunna möta världskonkurrensen, huvudsakligen den asiatiska produktionen - även om Moulinex under senare tid haft dotterbolag i USA (Krupps), Mexico (Vistar), Spanien och i Egypten, fanns i produktionstermer deras kärnverksamhet och dominerande marknad i Frankrike. Å andra sidan

krävde konkurrens mer kapital, vilket betydde ökade lån från bankerna, och innebar även att de motvilligt måste underordna sig finansmiljöns diktat. Till en början var det olika omstruktureringar och slutligen under år 2000 ett samgående med systerföretaget Brandt, ett dotterbolag till det italienska holdingbolaget EI.FI, den fjärde största europeiska gruppen inom hushållsmaskiner (Novicelli-bröderna) vilka innehade 74 procent av kapitalet i Moulinex-Brandt-gruppen. Gruppens situation var alltså till synes inte katastrofal: från april till december 2000 ökade den totala omsättningen med 5,5 procent mot föregående år; men dessa siffror döljer en felaktig bild av omsättningen i Frankrike som minskade med 6,7 procent medan omsättningen utomlands ökade med 18 procent; under 2001 stärktes denna tendens då försäljningsutsikterna i USA den senaste tiden verkat tämligen luddiga; så aktieägarna som huvudsakligen är intresserade av globala profiter ansåg att Moulinex var världskoncernens svarta får och i behov av en drastisk omstrukturering.

Moulinex-arbetarna, som redan var uppmärksamma efter tidigare "samhällsplaner" och efter sammangåendet med Brandt, befann sig under sju månader i den obekväma situationen av att veta att oundvikliga omstruktureringar skulle komma, men helt ovetande om i vilken skala. Den 25 april lade den nya Moulinex-Brandt-gruppen fram en total omgruppering bland de 16 franska fabrikena (11 000 arbetare av totalt 22 000 arbetare i Europa) med en definitiv stängning av tre fabriker, de två viktigaste i Normandie och en i norra Frankrike:

- * Alencon (Orne), 1 100 arbetare som tillverkade mindre hushållsmaskiner, produktionen flyttades delvis till Mexico
- * Cormelles le Royal (Calvados), 1 100 arbetare som tillverkade mikrovågsugnar, produktionen lades ner helt efter att ha anklagats för att förlora alldeles för mycket pengar
- * Lesquid (Nord), 700 arbetare som tillverkade kylskåp, produktionen flyttades till Polen.

Arbetarna vid de fabriker som skulle läggas ner gick omedelbart ut i strejk och ockuperade fabrikena, vilket inte gav facket något annat val än att vägra gå med på omstruktureringsplanen. Från och med semestern den 21 juli var produktionen på alla fabrikena kaotisk och några av dem, Alencon, Bayeux, Cormelles och Falaise, alla i Normandie, var ofta helt stängda. Vid slutet av semestern den 22 augusti var situationen för företaget inte bättre även om facken försökte kontrollera kampen genom att till exempel utlysa en 2-timmars strejk den 25 augusti. Inom kort undkom rörelsen försöken att styra den: under natten den 29 augusti startade nattskiftet vid Alencon-fabriken en ockupation och reste barrikader vid grindarna. Ockupationer påbörjades återigen på de flesta fabrikena, som blockerades till totalstopp.

Moulinex-Brandt-gruppens svar blev att ansöka om konkurs den 8 september efter ett rättsligt angivande från konkursförvaltaren, efter att de italienska ägarna vägrat skjuta till mer pengar till omstruktureringen. Somliga anklagar bankerna för att ha vägrat nya lån, men ansvaret delas bevisligen inte bara av de verkliga ägarna och finansmiljön utan i allra högsta grad även av andra som är intresserade av att gruppen upplöses i syfte att få en dominerande ställning i denna industri. Naturligtvis lämnades arbetarna ensamma med facken och de lokala myndigheterna som försökte presentera alternativa planer för att hålla igång alla fabrikena, allihop mer eller mindre skakiga, huvudsakligen på grund av att de inte hade någon makt över huvud taget, främst därför att de inte kunde få fram pengar till att förverkliga planerna, och även de gick emot viktigare finansiella angelägenheter. Vilka möjligheter hade arbetarnas aktioner på fabrikena som skulle stängas om konkursen blev definitiv? Den 10 september stoppades alla ockupationer sedan ryktet spridits om en försäljning av fabrikena, helt eller i delar, bara arbetarna höll sig tysta för att inte avskräcka en eventuell ny ägare. Detta var naturligtvis målet för operationen, att stoppa ockupationerna och att få arbetarna att grubbla i hopplösa spekulationer eftersom de inte hade några medel att bedöma situationen (även facket fortsatte låtsas att de spelade en roll i denna tragikomedi).

Så, från den 10 september och under sju månader skulle alla fabrikena arbeta normalt, men under den mesta av tiden gick de antingen med återkommande stopp från cheferna eller med reducerad produktion; de arbetslösa arbetarna erbjöds pengar av arbetsköparna för "tekniskt lugn". De övertalades att stoppa alla störande aktioner bortsett från de traditionella demonstrationerna som utlystes och kontrollerades av facken. Och de "informerade" arbetarna regelbundet om förhandlingarnas upp- och nedgångar i att hitta en ny chef. Efter ett flertal förslag gick konkursförvaltaren med på att gruppens Moulinex-del togs över av SEB, deras huvudsakliga franska konkurrent, och en upplösning med Brandt, som stannade kvar i EI.FI. Detta tillkännagivande den 23 oktober döljer att SEB var mer intresserade av Moulinex' dotterbolag utomlands, först och främst för att kunna penetrera de Nord- och Sydamerikanska marknaderna, då de redan hade ett flertal fabriker i Frankrike som tillverkade samma produkter som Moulinex. För Moulinex-arbetarna blev omstruktureringsplanen, som hade provocerat fram den plötsliga strejken den 27 april, mer eller mindre den samma som genomfördes av den nya ägaren. De två huvudfabrikena i Alencon och Cormelles le Royal skulle stängas definitivt och de andra skulle få personalnedskärningar.

Sex förlorade månader

Moulinex-arbetarna hade förlorat sex månader av kamp och de hade lurats i syfte att krossa deras stridbarhet. Nu hade de bara en möjlighet då de inte kunde hindra gruppens upplösning eller en stängning av fabrikena. Så, i likhet med Cellatex, var de tvungna att kämpa för att få mer pengar vid uppsägning och bättre löften om omskolning och nyanställning. Omedelbart efter tillkännagivandet av överenskommelsen ockuperades de två fabrikena i Cormelles och Alencon och blockerades totalt. Kravet var vad Cellatex-arbetarna hade fått: 80 000 utöver de lagliga rättigheterna som är lika för alla arbetare. Då diskussionerna och fackets aktioner inte ledde någonstans under 20 dagar började

Cormelles le Royal-arbetarna spontant något som liknade Cellatex-kampen. Då CFDT-facket är starkt dominerande vid Alencon, kan vi anta att de behöll sin hårda kontroll så att ockupationen förblev innanför lagens ramar. Cormelles gick långt utöver dessa ramar. Den 13 november samlade den del av Cormelles le Royal-arbetarna - en av fabriken som definitivt skulle stängas (1 100 arbetare) - som redan hade ockuperat fabriken, ihop mängder av brännbart material (gastuber, olja, andra kemikalier, etc.) till strategiska ställen inne på fabriken och ställde kravet vid huvudgrinden "Du fric ou Boum". Som ett bevis på sin goda vilja brände Moulinex-arbetarna ner en del av fabriksbyggnaden, precis som Cellatex-arbetarna hade gjort när de hällde svavelsyra i en å och som Mossley-arbetarna när de brände ner en del av sin fabrik. Naturligtvis fördömdes aktionen skarpt av den socialdemokratiske "affaires sociales"-ministern. Men samtidigt gav en opinionsundersökning bland befolkningen ett 90 procentigt stöd för Moulinex-arbetarnas aktion.

Ingen försökte stoppa dem under tiden diskussionen pågick med myndigheterna om att försöka lösa "problemet". Skillnaden i kampmetod kan ses i det faktum att polisen stod tysta framför Cormelles-fabriken, medan arbetarna vid Alencon-fabriken samtidigt hindrades att, efter uppmaning av det dominerande CFDT-facket, invadera chefsfacket MEDEF:s högkvarter i Paris av polisspecialstyrkans repressiva aktion som skadade några av demonstranterna. Cormelles-aktionen accelererade i alla fall resultatet av dispyten. För att hindra en spridning till andra fabriker hittades en lösning efter en vecka. Men, som vanligt användes lösningen i syfte att splittra arbetarna på ett något annorlunda sätt än vid Cellatex. Den senaste "samhällsplanen" som godkänts av alla facken utom CFDT tillät SEB, Moulinex' nya ägare, att göra sig av med 3 700 av 5 600 arbetare genom en definitiv stängning av Alencon och Cormelles och en drastisk personalnedskärning på de andra fabriken. Arbetarna var tvungna att evakuera alla de ockuperade fabriken och återgå till produktionen. Summan av de extra ersättningarna var inte lika för alla arbetare utan skiljde beroende på "tjänsteställning" från F30 000 till F80 000. Denna "samhällsplan" skulle arbetarna rösta om, och denna första splittring av arbetarna avslutades genom en omröstning som organiserades fabriksvis. Resultatet för omröstningen var alltså mer eller mindre känt i förväg. Eftersom CFDT-facket hade vägrat skriva under "samhällsplanen" på grund av sin dominerande ställning på Alencon-fabriken, hade arbetarna på fabriken också vägrat planen, men de kunde inte göra något, då de inte tänkte gå utöver lagens ramar och evakuera fabriken, i likhet med alla andra Molunex-fabriker som hade accepterat planen.

Helt av en slump inträffade hoten från Moulinex samtidigt som terroraktionerna mot World Trade Center i New York. Men ingen talade om terrorism när det gällde de här arbetaraktionerna. Återigen, liksom om Cellatex, fälls kommentarer inom alla sorters miljöer om ludditer och luddism, som mer eller mindre hävdar att det är en kamp mot teknologin och teknikanvändandet. Ludditkampen var inte på något sätt ideologisk: det var klasskamp mot utsugarna, som valde sabotage av maskiner för att få bättre löner och arbetsförhållanden, och sabotaget riktades enbart mot chefer som vägrade införa de bättre förhållandena. Våldsvågen som dragit fram över Frankrike i mer än ett år nu är väldigt lik ludditernas tidigare kamp blott i det specifika fallet med fabriksstängningarna där de försökt få ut mer pengar, men hade inget att göra med den ideologi somliga försöker påklistra den. Det är, och är endast, en kampmetod, radikalare och naturligtvis effektivare än de vanliga lagliga metoderna, de enda som stöds av facken.

Naturligtvis vore det helt fel att se aktionerna som något slags revolutionärt drag. Naturligtvis har tilltaget av de våldsamma kampmetoderna ett syfte. Men även om de kliver över vissa medlare och bryter med det traditionella sätt som förespråkas av facken, så erkänner de ändå dessa medlare som diskuterbara och med möjlighet till att fixa villkoren för en lösning av konflikten; om dessa medlare vore tvungna att ta tillbaka den överenskommelse de slutit med alla kapitalistiska representanter och underkasta den en omröstning bland arbetarna har de ändå, som vi kan se hos Moulinex, fortfarande möjligheten till manipulation i syfte att förhindra all spridning av de radikala kampmetoderna. Orden från den kvinnliga Moulinex-arbetaren tidigare visar att denna spridningsmöjlighet inte är något felslut.

Vi måste sätta in alla dessa händelser i en dialektisk process, speciellt i förhållandet mellan arbete och kapital. På den ekonomiska sidan av konflikten och med betänkande vad det kapitalistiska systemet (företag och regeringar) måste betala för en lösning av ett faktiskt problem bortom vad de anser tolererbart för profitkvoten, och det faktum att de av klasskampen tvingats ösa ut pengar för att kunna vidmakthålla samhällsfreden, måste det ses som ett brott med de ständiga försöken att hejda den fallande profitkvoten. Det ständiga och återkommande trycket att "få mer" innebär naturligtvis inte döden för det kapitalistiska systemet men understryker en del svagheter i dess fungerande. Klasskampen är fortfarande här och lika stark som någonsin.

Autonomi - med klara begränsningar

Det är emellertid ingen orsak att skrika ut i glädje. Om detta våld utan tvekan kan anses vara ett uttryck för arbetarnas autonomi, med de begränsningar vi just talat om, är de, så länge det förblir innanför dessa gränser, en del av den dialektiska processen mellan arbetarnas aktioner och kapitalisternas ständiga repression. Denna repression kommer från facken som använder sin legala makt till manipulation. Om de ändå misslyckas att hålla kvar kampen innanför lagens ramar, så ingriper polisen med våld tills kampen åter är innanför ramarna och facken kan återgå till sin funktion. Denna repression används inte bara mot specifika aktioner utan är även organiserad på en mer allmän och mindre specifik nivå i syfte att ta itu med en global kamp. Å ena sidan, om aktionen hade tagit sig bortom hotet, även med några liknande exempel, och spridit sig lokalt, regionalt eller till andra fabriker eller till solidaritetsaktioner, skulle repressionen ha visat sitt fula tryne; naturligtvis med risk att den hade urartat till en större rörelse, men vad de repressiva krafterna bevisligen försökte undvika var en allt för hård repression. Å andra sidan, som en första repressionslinje mot de autonoma tendenserna kan facken, som de tidigare har gjort, "organisera" några påhittade autonoma aktioner för att behålla kontrollen över rörelsen (som de gjorde under strejkerna i Frankrike 1995). I detta

avseende kan de "nya" fack som bildats i Frankrike, tillsynes "mot" de traditionella facken, spela en central roll i att kanalisera autonomin mot en annan sorts legitimitet. Det är emellertid svårt att i denna dialektiska process skilja på vad som är autonomi och vad som inte är det: vi måste bara inse att någonting rör sig under trycket från klasskampen och som undkommer de tidigare former genom vilka det kapitalistiska systemet försöker fastställa utsugningen av arbetet.

Henri Simon
november 2001

Översättning: Per Henriksson
Från: *www.wildcat-www.de*